

Bygdunum tørvar kvinnur

Munurin á hægstu og lægstu miðalinntøkuni er stórir millum bygdirnar og økini í landinum. Í summum økjum er lítið til av kvinnum í burðarferum aldri. Bygdirnuttan pengar og eitt komandi ættarlið kunnu ikki klára seg, skrivur Jógván K. Mørkøre, formaður í Føroya Kommunufelag

Tætt undan jolum hevði Sverre Midjord grein í Sosialinum, har hann læt nokur orð falla til Kommunufelagið og mín, formann felagsins.

Henda grein mín um inntøkur, fólka-vøxstur og ikki-fólka-vøxstur í Føroyum varð skrivað um sama mundið og kann tí vera ein viðmerking til Sverra Midjord.

Eg skrivi ikki imóti tær, Sverre, tí sum kommunufelagsformaður eri eg á báti við limakommunum, og sjálvur um tú ikki ert kommunalpolitikari nú, so hevur lutur tín verið so stórur, at um vit norðanfjórðs ikki rokna teg sum skipara á Suðuroynni, so í øllum ferum røktingarmann í tí sunnasta hagapartinum, og sum røktingarmaður ger, so eigur tú eins og øll, sum vilja Suðuroynni væl, hyggja gjølla at mynd nr. 1 og ætla um, um skipanin er uppi ella niðri.

Tíverri sæst skilliga, at aldursbólkarir 60-75 ár er alt ov stórir saman-

borið við teir yngri bókarnar, sum í heild tykjast at svikja. Hetta kann berast saman við eina aðra góða mynd, nevniliga mynd nr. 2.

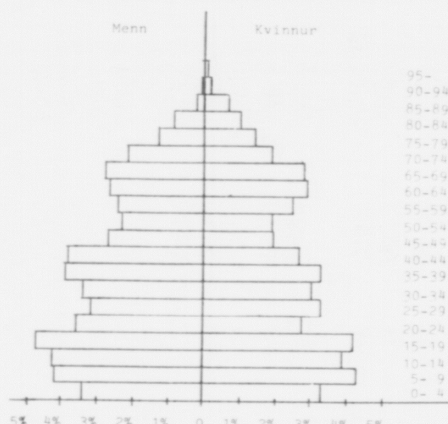
Legg til merkis munin millum bókarnar 0-4 og 60-70 ár á mynd 1 og 2 hvør sær. Her tala töluni til okkara, Sverre.

Antin er hin eldri bólkurin ov stórur ella hin yngri ov litil. Sjálvandi er hin eldri jú ikki ov stórur, men rætt og slætt tann burðarferi bólkurin ov litil og harav børnini ov fá — við øðrum orðum er skipanin ikki uppi, og tað er ikki bara sum at siga tað at fáa javnvág í hana aftur.

Við hesum báðum nevndu bólkunum er Suðuroyggin ringast fyrri av teimum føroysku sýslunum.

Tað er ikki rætt, sum tú sigur í Sosialinum, Sverre, at Kommunufelagið hevur sovið, og nú er vaknað. Nei, vit hava verið vaknir leingi, eisini viðvíkjandi figgjarligari útjavning, sum tú nertir við í blaðnum.

Á umboðsfundi í 1982 legði eg, við tølum, í formansfrágreiðing, míni fram hesi viðurskifti og visti á vanbytið, ið fór at verða kommununum mótumikið at vinna á. Men tað var eins og kommunumenn heldur

Mynd 1. Suðuroyar sýsla. Byti á fólki eftir aldri og kyni 1987 (relativt byti). Í burðarferu aldrinum eru nógv færri kvinnur enn menn, og tey eldru eru nógv samanborið við tey burðarferu

vildu royna okkurt annað fyrst, men latum okkum lata töluni tala.

Hyggja vit at mynd nr. 3, siggja vit, at meginkeið, t.v.s. Streymoy og Eysturoy, er best fyrri við miðalinntøku. Har liggja tær flestu bygdirnar omanfyri 80.000 krónur pr. íbúgva, meðan ójavn gongur á í hinum bygðunum, og í Suðuroynni kemur eingin bygd upp á 80.000 krónur.

Verður hetta borið saman við mynd nr. 4, so skuldi verið nógv mikið hjá lögtingsmonnum at hugsað um og at lagt politikk eftir.

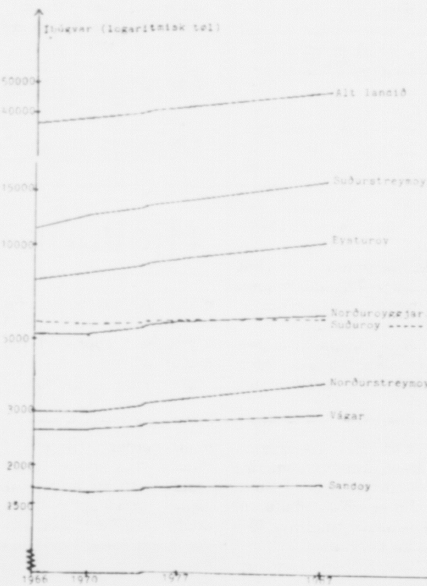
Eingin sigur, at uppgávan er lætt, men at hetta er ein landsupp-gáva, kann eingin ivi vera um.

Peningur einsamallur greiðir ikki viðurskiftini. Við fólki og ongum peng-

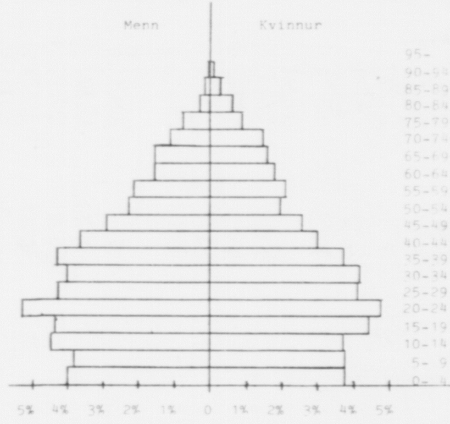
um ber heldur ikki til.

Gjógv t.d. liggur fímt hægst í miðalinntøku pr. íbúgva í landinum, men bygðin er illa stödd við barnatali. Kunoy liggur omanfyri 80.000 krónur og hevur eisini vánaligt barnatal (kanska júst tí tey eru fáment, og at skipanin er farin heilt av lagi, kann ein inntøka lyfta miðalinntøkuna langt uppi).

Sum sagt, so sigur eingin, at lætt er at fáa ávistu hóttaföll og skeivleikar aftur á beint, tí tað, sum gjørt verður, sæst kanska ikki aftur fyrr enn um 10-20 ár, og sum ikki minst vandamikið, at væl ber til einki at gera, tí eingin veit av tí, fyrr enn ein partur av einum mansaldri er farin. Sjón gongur fyri søgn. Eingin má lata seg blinda av bygging og umsóknunum um bygging, sum

Mynd 4. Fólka-vøxsturin síðan 1966. Suðuroyggin og Sandoyggjin hava onga framgongd havt, og Vágarnar litla, meðan Norðoyggjar sum so dánt finga sín lut av landsfólka-vøxstrinum árinu 1970-77, men fullu av aftur 1977

Mynd 2. Havnin og Argir. Byti á fólki eftir aldri og kyni 1987 (relativt byti). Her er mest fólki í burðarferum aldri

í sjálvum sær geva eina kenslu av stórum virksemi, alt meðan fólka-grundarlagið fjarar burtur. Vanliga verður roynt at skjóta lánafturgjaldingina frá sær eini 20 ár, ella longur við vanda fyrri at ikki nógv mikið av gjaldingarferum fólki er til tað, tá lánið skal rindast aftur, tí vit ikki høvdu

eyguni opin fyrri gongdini í fólka-grundarlagnum í rættari tíð.

Alt hetta er ikki tær annars væl kendu prognosurnar, men ein staðfesting av veruleikanum, sum ein og hvør kann gera sær prognosur út frá.

Jógván K. Mørkøre,
form. í Føroya
Kommunufelag

Mynd 3. Miðalinntøkurnar í kommununum í Føroyum. lægstu miðalinntøkurnar

Kommuna	Inntøka 1988	Fólkatal	Medal innt
Fugloyar	3084173	55	56076
Svinoyar	3417866	64	53404
Vidareidis	23740600	298	79666
Hvannasunds	33637200	456	73766
Klaksvikar	431022983	4917	87660
Kunoyar	7507700	93	80728
Mikladals	5460100	73	74796
Husar	4017700	52	77263
Elduvikar	11024800	133	82893
Oyndarfjarðar	14040000	184	76304
Fuglafjarðar	137127500	1649	83158
Leirvikar	69013700	820	84163
Gøtu	82930550	963	86117
Runavikar	198384757	2408	82386
Nes	91977475	1099	83692
Sjóar	80342483	934	86020
Skala	61730400	709	87067
Sunda	42574740	446	95459
Eidis	58491463	675	86654
Funnings	9062337	110	82385
Gjaar	7010850	75	93478
Haldorsvikar	22899900	311	73633
Saksunar	1182600	26	45485
Hvalvikar	28008500	378	74097
Hosvikar	20011500	262	76380
Kollafjarðar	69668738	840	82939
Kvivikar	48032355	540	88949
Vestmanna	109781822	1305	84124
Sandavags	57111798	760	81809
Midvags	81770098	1081	75147
Seyrvags	86578925	986	75643
Biggjar	4962700	77	78708
Mykinesar	964100	28	64451
Torshavnar	1481174505	13970	34432
Argja	144702788	1405	78918
Kirkjubtar	17423781	173	106025
Nolsøyar	22956200	314	102991
Hests	4243800	65	100715
Skopunar	42219600	590	73109
Sands	52257546	650	65289
Skalavikar	19361000	229	104885
Husavikar	12716929	191	75159
Skuoyar	5311404	91	80396
Hvalbiar	62315861	844	84546
Tvøroyrar	169786507	2131	66581
Famjins	9510800	131	58367
Hovs	11257400	152	75309
Porkeris	26105300	360	73834
Vags	113600275	1708	79675
Sumbiar	34024400	558	72602
Tilsamans	4135540509	46369	74062
			72515
			66511
			60976
			72502
			89188